

|                                     |                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Az ügy száma:</b>                | Bfv.II.1.539/2023/11.                                                                                                                                       |
| <b>A határozat szintje:</b>         | felülvizsgálat                                                                                                                                              |
| <b>A tanács tagjai:</b>             | Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke<br>Dr. Boros Tibor, előadó bíró<br>Dr. Harangozó Attila, bíró<br>Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró<br>Dr. Metzing Márton, bíró |
| <b>Az eljárás helye:</b>            | Budapest                                                                                                                                                    |
| <b>Az eljárás formája:</b>          | tanácsülés                                                                                                                                                  |
| <b>Az ülés napja:</b>               | 2024. október 3.                                                                                                                                            |
| <b>Az ügy tárgya:</b>               | foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége                                                                                                       |
| <b>Terhelt:</b>                     | I. rendű<br>II. rendű                                                                                                                                       |
| <b>Első fok:</b>                    | Orosházi Járásbíróság, 14.B.31/2022/72., ítélet, tárgyalás,<br>2023. március 22.                                                                            |
| <b>Másodfok:</b>                    | Gyulai Törvényszék, 12.Bf.124/2023/19., végzés, nyilvános<br>ülés, 2023. szeptember 20.                                                                     |
| <b>Harmadfok:</b>                   | -                                                                                                                                                           |
| <b>Az indítvány előterjesztője:</b> | az I. rendű terhelt és védője<br>a II. rendű terhelt védője                                                                                                 |
| <b>Az indítvány iránya:</b>         | a terheltek javára                                                                                                                                          |

### Rendelkező rész

A Kúria a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben I. rendű terhelt és védője, valamint II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva az Orosházi Járásbíróság 14.B.31/2022/72. számú ítéletét és a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bf.124/2023/19. számú végzését I. rendű és II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítványok előterjesztői, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### Indokolás

[1] I. 1. Az Orosházi Járásbíróság a 2023. március 22-én kihirdetett 14.B.31/2022/72. számú ítéletével I. rendű és II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségében [Btk. 165. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért mindkét terhelt egyaránt 1 év 2 hónap-1 év 2 hónap fogház fokozatú szabadságvesztésre és 3-3 évi – az I. rendű terheltet az autóversenyeken versenyzőként való részvételtől, a II. rendű terheltet az autóversenyek szervezésétől való – foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását mindkét terhelt tekintetében 2-2 évi próbaidőre felfüggesztette és akként rendelkezett, hogy azokból a terheltek – a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az I. rendű és a II. rendű terheltek tekintetében védelmi fellebbezések alapján eljáró Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. szeptember 20-án kelt 12.Bf.124/2023/19. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét I. rendű és II. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint 2019. június 8. és 9. napján került megrendezésre tizedik alkalommal az ún „...” autóverseny, melynek versenyigazgatója és szervezője az autósport egyesület elnökeként II. rendű terhelt volt. A versenyen I. rendű terhelt versenyzőként vett részt.

[4] A verseny nem a szövetség 1 rendezvényeként, hanem a rendezési, szervezési feltételekben alacsonyabb követelményeket támastó szövetség 2 engedélye alapján került megrendezésre.

[5] A versenyen, beleértve a futamokat, az azokat megelőző és követő felvezetéseket nem a KRESZ szabályai, hanem foglalkozási szabályként a „Versenykiírás” a „... Biztosítási terv” (továbbiakban. Biztosítási terv) és annak mellékelte a „Biztonsági terv” szabályai voltak irányadóak.

[6] A Biztonsági terv és a Versenykiírás térkép alapján a verseny irányát az óramutató járásával ellentétes irányban határozta meg, azaz a versenyen részvevő gépjárművek kizárólag ebben az irányban haladhattak. Ennek a versenyiránynak megfelelően kerültek kialakításra a bukóterek, a nézői helyek, a pályát a nézőktől elválasztó fizikai akadályok, valamint ennek megfelelően történt a pályabírók elhelyezése.

[7] A Versenykiírás „8. Közlekedési előírások” című része tartalmazza, hogy „Felvezetés alatt az autók a megfelelő követési távolság megtartása mellett egymástól nem maradhatnak le, az előzés, gyorsajtás, körök leírása, gumimelegítés, balesetveszélyes közlekedés tilos!”. A versenykiírás tartalma szerint e szabály be nem tartása a versenyből történő azonnali kizárást eredményezheti, ebből pedig az következik, hogy súlyos szabályszegésnek minősül.

[8] A 10. pont akként rendelkezett, hogy a pályabejáráson a szándékos lemaradás és ezzel megteremtve a gyorsajtás lehetőségét, előzés, gumimelegítés, körök leírása, erőcsúsztatás veszélyes és tilos.

[9] A Versenykiírás 13.6. pontja ugyancsak rögzíti, hogy a pálya nyomvonalat és útirányt elhagyni és megváltoztatni szigorúan tilos. Ezen szabályok megszegőit a versenyből kizárással sújthatja a rendező.

[10] A verseny Biztosítási tervének a speciális szakaszokra, illetve a területek felelős vezetőire vonatkozó 5. pontja kimondta, hogy a gyorsasági szakaszon a szakaszra vonatkozó valamennyi döntést a verseny ideje alatt a gyorsasági vezetőbíró hozza meg.

[11] A verseny Biztosítási tervének nézők elhelyezésére vonatkozó 2. pontja kimondja, hogy törekedni kell arra, hogy a kisodródás veszélyes helyeken néző nem állhat, ezt

kordonnal lehetőség szerint meg kell próbálni elkeríteni. Túlsúszásra, kisodródásra, erősebb kanyarok külső ívén kell számítani, veszélyes szakasz még a kanyarok kijárata után a pálya belső ívét követő rész.

[12] A pálya ellenőrzési feladatokat szabályozó 4. pont a versenybírók részére előírta, hogy minden észlelt szabálytalanság vagy felmerült kétely esetén lépjen kapcsolatba a vezetőbíróval, és ha szükséges, írjon jelentést.

[13] A Biztosítási terv mellékletének 20. pontja rendelkezett arról, hogy amennyiben biztonsági okokból a versenyfutamot fel kell függeszteni, a versenyigazgató minden poszton elrendeli a piros zászlók használatát. A 9. pont szerint a rendezvény lebonyolításában a beosztott sportbírók is részt vesznek.

[14] Már a 2017. és 2018. évben megrendezett versenyeken is szabálytalanul, a verseny irányával ellentétes irányban került sor az ún. levezető vagy búcsúkör megtételére, amikor a versenyzők felvezető autó mögött haladtak, s már ekkor is többen szabálytalanul drifteltek, azaz az óramutató járásával egyező kormányzással, majd erőteljes gázadással erőcsúsztatást végeztek, amikor is a gépkocsi kipörgő hátsó kerekekkel az ívpálya mentén sodródva haladt, illetve a jármű a saját tengelye körül megfordult. Erről a verseny igazgatójának, II. rendű terheltnek tudomása volt, az ő engedélyével történt.

[15] A versenyen részt vevő versenyzők járműveire a versenykiírás alapján csak hengerűrtartam megkötés szerepelt, bármilyen összeépített és átalakított autó indulhatott, gépkönyv, vagy egyéb igazolás nem volt szükséges, a versenyzőnek kellett nyilatkoznia, hogy a jármű megfelelő műszaki és biztonsági állapotban van.

[16] Az autószerelő foglalkozású I. rendű terhelt által vezetett 32-es rajtszámú, egyedi azonosító jel nélküli, Volkswagen Golf II. típusú épített versenyautó versenyjárművé átalakítása alapvetően szakszerűen történt. Olyan műszaki hiba, karbantartási hiányosság, esetleges egyéb rendellenesség nem volt feltárható, ami a versenyjármű tulajdonságait ismerő versenyző számára akár közvetlenül, akár közvetve okozati összefüggésbe hozható lett volna a baleset bekövetkeztével. A gázbowden egyik fémshálában szakadás volt megállapítható, azonban ettől függetlenül a motor a gázélvételre és gázadásra reagált, a shálszakadás miatti gázbowden felakadás nem volt megállapítható.

[17] A verseny település 1 lakott területén, lezárt, 2,7 km hosszú, kanyarokkal, lassítókkal kijelölt utcai pályán zajlott. A verseny idején nappali világosság, derült égbolt, jó látási viszonyok, 30 C hőmérséklet, száraz, sima felületű, aszfalt burkolatú úttest jellemezte az időjárás, látási- és útviszonyokat.

[18] 2019. június 9. napján, a futam befejezését követően II. rendű terhelt tudtával és engedélyével a biztonsági terv előírásának megszegésével, a levezető, vagy búcsú kört a felvezető autó mögött a versenyben részt vevő gépkocsik, a verseny irányával ellentétesen, az óramutató járásával azonos irányban tették meg. Ezzel a szabályszegő magatartással az addig biztonságos helyen tartózkodó nézők a kisodródás lehetséges iránya miatt veszélyes helyre, a kanyar külső ívére, bukótérbe kerültek.

[19] A versenyzőkkel szemben hallgatólagos elvárás volt, hogy a búcsú körben drifteléssel szórakoztassák a közönséget. A felvezető autó mögött haladó gépkocsik attól kissé lemaradva, a jobbos visszafordítónál egymást megvárva drifteltek. A driftelés megkezdésétől a baleset bekövetkezéséig 10 gépkocsi driftelt, több, mint 4 perc telt el, így akár a pályabíróknak, akár a verseny igazgatójának lehetősége lett volna rá, illetve kötelezettsége volt, hogy a szabálytalanságokat megakadályozzák. A közönség szórakoztatását szem előtt tartva azonban versenyigazgatóként sem II. rendű terhelt, sem pedig az érintett pályaszakaszon beosztott pályabírók nem tették meg a szükséges intézkedéseket a közönséget

veszélyeztető driftelés leállítására. A II. rendű terhelt versenyigazgatóként ezen döntés meghozatalára önállóan is jogosult volt.

[20] A felvezető autó mögött 20. versenyautóként haladó I. rendű terhelt 18 óra 45 perc körüli időben a cím 1 szám előtt lévő jobbra ívelő visszafordító útkanyarulatban az óramutató járásával egyező kormányzással, majd erőteljes gázadással megkezdte az erőcsúsztatást, azonban rosszul mérte fel a rendelkezésére álló hely méretét. Ennek következtében a nem elegendő ideig alászedett kormány miatt viszonylag nagy tömegközépponti sebességgel a bal oldali hátsó kerekével a bal oldali kiemelt útszegélynek csúszott a gépkocsi. Ezt követően a gépkocsi hátsó része az óramutató járásával ellentétes irányba kitört, s az ellenkormányzás ellenére az úttestről balra lehaladt, a kordon mögötti járdán álló nézők közé hajtott.

[21] A baleset következtében 11 néző sérült meg, közülük ketten maradandó fogyatékkal gyógyuló, ketten nyolc napon túl gyógyuló, míg heten 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedtek.

[22] I. rendű terhelt megszegte az autóverseny Versenykiírás „8. Közlekedési előírások” című részben foglaltakat, azzal, hogy a verseny utolsó „levezető” körében a gyorshajítás, ezen belül a sebesség helytelen megválasztása mellett, tiltott erőcsúsztatást, ezzel balesetveszélyes közlekedést valósított meg, mellyel ok-okozati összefüggésben a fenti baleset bekövetkezett.

[23] II. rendű terhelt a haladási irány megváltoztatásának és a driftelésnek engedélyezésével megszegte a Versenykiírás 13.6. pontja szerinti haladási irányra vonatkozó szabályát, a Versenykiírás 8. pontjában, valamint a Biztosítási Terv 20. pontjában írtakat, melyekre tekintettel a szabálytalanság észlelése esetén a verseny felfüggesztésének a kötelezettsége terhelte. Ezen magatartásával ok-okozati összefüggésben következett be a fenti baleset.

[24] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt és védője, valamint a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[25] 1. Az I. rendű terhelt és védője az indítvány törvényi okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontját és a Be. 608. § (1) bekezdését jelölték meg.

[26] Indokolásában az indítvány utalt arra, hogy az eljáró bíróságok elvetették a közlekedési műszaki szakértő írásban és tárgyaláson is előterjesztett azon véleményét, mely szerint a jármű vizsgálata során pedálszorulás és a gázbowden szálszakadása a motornak a vezető akaratától független maximális fordulaton való felpörgését és leállíthatatlanságát okozta. Az indítványozók szerint az valóban tényállási kérdés, hogy a terhelti védekezést a bíróságok elvetették, azonban e helyett nem állapították meg azt tényállásukban, hogy valójában mi is történt az események során és ezt nem vetették egybe a terhelt terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállási elemeivel. Az elsőfokú ítélet csak annyit rögzít a tényállásban, hogy a gépjármű kitört, az úttestről balra lehaladt és a járdán lévő nézők közé hajtott, ezért a tényállás e köréből hiányzik a baleset mechanizmusának, a vezető magatartásának olyan tartalmú megállapítása, amely foglalkozási szabályok szándékos, vagy gondatlan megszegésének következményeit tennék alkalmazhatóvá.

[27] A másodfokú bíróság a tényállást megalapozottnak tekintette, de ítéletének [31] pontjában mégis megváltoztatta azt, amikor arra az álláspontra helyezkedett, miszerint ha esetlegesen a második gázadást követően be is akadt a bowden, az már nem mentesíti a terheltet a felelősség alól. Ezt a mondatot – az indítvány szerint – csak úgy lehet értelmezni, hogy a másodfokú bíróság módosította az elsőfokú tényállást, hiszen eltérő álláspontja okán már nem zárta ki a műszaki hiba lehetőségét, csak ennek a felelősség szempontjából nem látta jelentőségét.

[28] Ilyen körülmények között azt jelenti a másodfokú bíróság határozatában az „esetlegesen” szó használata, hogy azt a terhelt terhére róni nem lehet. Ebből következően

egyrészt nem lehet megállapítani, hogy valójában mi is a tényállás, azaz az elsőbíróság kategorikus kizáró álláspontja a műszaki hiba kérdésében, avagy a másodfokú bíróság ítéleti megállapítása, amely ennek tényét nem zárja ki. Ezen pillanattól az anyagi jogszabály értelmezése és megsértése tetten érhető, hiszen nem is ugyanannak a ténynek, ugyanannak a megállapításnak tulajdonított eltérő jelentőséget az elsőfokú és a másodfokú bíróság, hanem a másodfokú bíróság eltérő tényekből ugyanazon jogi következtetést vont le.

[29] A két határozat egybevetéséből az állapítható meg, hogy a műszaki hiba nem zárható ki, ez esetben viszont az eljáró bíróságok anyagi jogszabályt sértettek, amikor gondatlanság hiányában a terhelt felelősségét megállapították.

[30] Az viszont egyáltalán nem került a tényállásban megállapításra, hogy ha és amennyiben nem volt műszaki hiba, vagy az nem zárható ki, az esetben a videófelvételen található és a szakértő által megállapított felpörgés és a motor leállíthatatlansága milyen módon eredményezte a bekövetkezett balesetet.

[31] A felelősség megállapítása körében az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták azt a tény, hogy a versenyző nem csak a foglalkozási szabályokra irányadó versenykiírásnak és a FIA szabályainak köteles alávetni magát, hanem a versenyrendező, vagy a sportbírók egyedi utasításainak és előírásainak is. E körben pedig, ha a versenyrendező a célba érkezés után levezető kört ír elő és azt a versenypályán megfordított irányba maga vezeti, úgy a versenyszabályok hatálya alá tartozó versenyzőnek nincs módja és lehetősége ezen utasításokkal szembeszállni, hiszen a verseny és annak levezetése zárt pályán, a KRESZ rendelkezéseit felülírva történik.

[32] A bíróságok szintén nem állapították meg tényállásukban, hogy a terhelt köteles volt-e a levezető körben a versenyrendező előírásainak megfelelően részt venni. A terhelt és a védő álláspontja szerint igen, így a levezetéssel vagy az azon történő részvétellel kapcsolatos felelőssége nem állapítható meg. Ezért anyagi jogi jogszabálysértésnek tekinthető, hogy a bíróság a rendelkezésére álló teljes szabályzatot nem értékelte abból az aspektusból, hogy milyen hierarchikus viszony áll fenn a verseny rendezője és a versenyző között, noha a foglalkozási szabályok ezt írásban tartalmazzák.

[33] A bíróságok a driftelés fogalmát tévesen értelmezték, ami az anyagi jogszabályok téves alkalmazásához vezetett. A drift valójában egy erőcsúsztatásos vezetéstechnika, ami arra irányul, hogy a versenyző a kanyarvételt nem, vagy nem csak kormányzással, hanem a hátsó kerekek tapadásának csökkentésével, a gépkocsi hátsó részének irányba állításával oldja meg. Ez a technika alkalmazható önállóan is, kormányzással vegyesen is, de ez önmagában nem tiltott, sőt havas úton a köznapis vezetés során is használható elem. Mivel a perbeli gépjármű átalakított jármű, azaz a kormányzási szöge kisebb, a fordulási íve nagyobb, mint az átlagos autóké, így a szűk kanyarokban az erőcsúsztatásos technika előtérbe kerül, ami egy teljesen természetesen, egzaktan végrehajtott cselekvés volt a versenyző részéről.

[34] Az eljáró bíróságok tehát az úgynevezett driftelésnek kiterjesztő értelmezést tulajdonítottak, hiszen a versenysportban a driftelés egy meghatározott technikát jelent, aminek következtében kijelenthető, hogy ilyen tilalom a verseny során nem is értelmezhető. Tilalmazott az autó szándékos, látványcélú folyamatos körbe forgatása, az úgynevezett „gumifüstölés” volt, nem pedig egy kanyarteknika alkalmazása.

[35] A foglalkozási szabályok körébe nem tartozik bele a versenyző kanyarvételi technikája és mivel azt tilalmazó foglalkozási szabály az adott versenyen nem került előírásra, így a terhelt cselekvéséből törvényi tényállási elem hiányzik.

[36] Mindezekre figyelemmel az ítéleti tényállás és az ítéletek rendelkező része ellentétes egymással, hiszen részben a fentiekben előadottak szerint nem került megállapításra a Be. rendelkezéseinek megfelelő tényállás, illetve különbség és kibékíthetetlen ellentét mutatkozik

az elsőfokú és a másodfokú bíróság által megállapított tényállás között, aminek jogi értékelése elmaradt, illetőleg annak ellenére született marasztaló ítélet.

[37] Az alapvető anyagi jogszabálysértés, hogy a Btk. 165. § (1) bekezdésében, valamint a (2) bekezdés a) pontjában írt törvényi tényállási elemek igazolhatóan nem valósultak meg, tényállási elem hiányában pedig a bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg.

[38] Mindezek alapján az I. rendű terhelt védője arra tett indítványt, hogy a Kúria elsődlegesen helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és az eljáró bíróságokat utasítsa új eljárás lefolytatására, másodlagosan változtassa meg a jogerős határozatot és I. rendű terheltet az ellene emelt vád és törvényes következményei alól mentse fel.

[39] 2. A II. rendű terhelt védője indítványának törvényi alapjaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és b) pont első fordulat ba) alpontját jelölte meg. Indokolásában azt fejtette ki, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás során azt lehetett megállapítani, miszerint a II. rendű terhelt ugyan szervezője volt a sportversenynek, de tevékenységével nem szegett meg foglalkozási szabályt. A balesethez vezető okfolyamatot I. rendű terhelt szabályszegő magatartása indította be azzal, hogy – valamilyen benne rejlő okból – balesetet okozott.

[40] A II. rendű terhelt mindent megtett, hogy a verseny biztonságos legyen. Ennek keretében a verseny megkezdése előtt képzést tartott és elkészítette a szükséges dokumentációkat, s a Versenykiírás 8. pontja rögzítette az egyéb közlekedési előírásokat, mely szerint felvezetés alatt az autók a megfelelő követési távolság megtartása mellett egymástól nem maradhatnak le, az előzés, gyorshajítás, körök leírása, gumimelegítés, balesetveszélyes közlekedés tilos. Ha a versenyzők – beleértve az I. rendű terheltet – betartották volna a vonatkozó előírásokat, akkor nem következhetett volna be a baleset, más személy szabályszegéséért pedig a II. rendű terheltet nem terheli büntetőjogi felelősség.

[41] A jogerős ítélet azt állapította meg tényállásában, hogy a versenyzőkkel szemben hallgatólagos elvárás volt, hogy a bűcsű körben drifteléssel szórakoztassák a közönséget, sőt a másodfokú határozat rövid utalást is tett arra, hogy ezt a II. rendű terhelt engedélyezte, ami azonban nem helytálló. A tényállás szerint a felvezető autó mögött haladó gépkocsik attól kissé lemaradva, a jobbos visszafordítónál egymást megvárva drifteltek. A driftelés megkezdésétől a baleset bekövetkezéséig már tíz gépkocsi driftelt és több, mint négy perc telt el, így akár a pályabíróknak, akár a verseny igazgatójának kötelezettsége lett volna, hogy a szabálytalanságokat megakadályozzák.

[42] Ezért nem helytálló az a következtetés, hogy a közönség szórakoztatását szem előtt tartva versenyigazgatóként II. rendű terhelt nem tette meg a szükséges intézkedéseket a közönséget veszélyeztető driftelés leállítására, erre lehetősége sem lett volna, hiszen erre voltak a pályabírók kihelyezve.

[43] II. rendű terhelt az elsőként haladó felvezető autóban ült, driftelést nem tapasztalt, ilyen szabályszegésről hozzá nem érkezett semmilyen jelzés. A II. rendű terhelt esetleges szabályszegése és a baleset között nem állapítható meg az ok-okozati összefüggés, így a sérülések és a baleset közötti okozati összefüggés nem bír relevanciával a II. rendű terhelt vonatkozásában.

[44] A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés törvényi tényállása esetében a közvetlen veszély mindig olyan helyzetet jelent, amely a sérelem konkrét és azonnali bekövetkezését teszi lehetővé. A veszély tehát ebben az esetben meghatározott helyzetre és meghatározott személyre konkretizálódik. A jelen esetben legfeljebb egy absztrakt veszélyhelyzet állapítható meg, de közvetlen veszély semmiképpen sem, akkor lett konkrét, amikor az I. rendű terhelt megszegte a levezetőkör szabályait és balesetet okozott.

[45] A vád tárgyává tett cselekmény nem dispozíciószerű, ezért a II. rendű terhelt vonatkozásában még a bűncselekmény alapesete sem valósult meg. A II. rendű terhelt nem

felelős a minősítő eredményekért sem, hiszen az ahhoz vezető okfolyamatot az I. rendű terhelt magatartása indította be, a II. rendű terheltet még negligentia sem terheli, ami szükséges ahhoz, hogy a bűnösségét meg lehessen állapítani.

[46] Erre figyelemmel törvénysértő a bűncselekmény minősítése, a bűncselekmény törvényi tényállási elemei a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján is hiányoznak.

[47] Mindezek alapján a II. rendű terhelt védője arra tett indítványt, hogy a Kúria elsődlegesen a II. rendű terheltet az ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában mentse fel, másodlagosan a büntetőjogi felelősségét a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés alapesetében állapítsa meg, a kiszabott szankciókat enyhítse, vele szemben közérdekű munka büntetést, vagy pénzbüntetést szabjon ki és a foglalkozástól való eltiltást mellőzze.

[48] 3. A Legfőbb Ügyészség BF.185/2024/2. számú átiratában az I. rendű terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[49] Az irányadó tényállás felülvizsgálati eljárásban tilalmazott támadásának minősül a felülvizsgálati indítványban a balesethez vezető okok és körülmények, továbbá az I. rendű terhelt által vezetett jármű ki nem zárható műszaki hibája tekintetében megvalósult, a tényállás hiányosságára, iratellenességére, tényből további tényre vont téves következtetésre visszavezethető megalapozatlanságára hivatkozás.

[50] A bűnösségre anyagi jogszabálysértéssel vont téves következtetés mint további felülvizsgálati ok is azon alapul az indítvány szerint, hogy a tényállás hiányos a vonatkozásban, miszerint a versenyző a rendezőség és a sportbírók egyedi utasításainak és előírásainak köteles alávetni magát. Ezen túlmenően azonban ellentétes is az iratok tartalmával, amennyiben a bíróságok a driftelés fogalmát félreértelmezve azt az adott versenyen tilalmazottnak tekintették.

[51] A Legfőbb Ügyészség szerint – az előterjesztők álláspontjával szemben – a foglalkozási szabályok körének meghatározása, azok megszegése és a közvetlen veszély, illetve a minősítő körülményt képező eredmény bekövetkezése közötti okozati összefüggés tényalapjainak megállapítása is egyaránt a tényállás körébe tartozó kérdés, nem pedig jogkérdés. A másodfokú bíróság megállapításai alapján pedig arra is egyértelműen az a következtetés vonható, hogy – az indítvány előterjesztőinek álláspontjával ellentétben – a törvényszék maga sem tartotta megállapíthatónak az I. rendű terhelt által vezetett jármű műszaki hibáját, és annak a balesettel esetlegesen fennálló összefüggését.

[52] A tényállás alapján a II. rendű terhelt tevékenységének a közvetlen veszély kialakulásában meghatározó szerepe volt, de ahhoz járult a pályabíróként tevékenykedő III. rendű és IV. rendű terhelt mulasztása, továbbá az I. rendű terhelt nem kizárólag a versenyszabályokkal ellentétes, hanem vezetéstechnikai hibaként is értékelhető magatartása. Azon túlmenően, hogy a közvetlen veszélyhez vezető magatartást a II. rendű terhelt fejtette ki, de az a pályabíróként közreműködő III. rendű és IV. rendű terhelt mulasztásaival együttesen sem eredményezte volna az I. rendű terhelt szabályszegő magatartásai hiányában a baleset bekövetkezését, az I. rendű terhelt által vezetett jármű lehaladását és nézők közé hajtását.

[53] Így az I. rendű terhelt tekintetében a legfontosabbnak az általa gondatlanságából adódóan vétett vezetéstechnikai hiba tekinthető, mert ez vezetett közvetlenül a baleset bekövetkezéséhez és az eredmények kialakulásához. Az I. rendű terhelt részben szándékos, részben gondatlan szabályszegő magatartása mellett az eredményre a bűnössége tudatos gondatlanság (luxuria) formájában terjedt ki.

[54] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a bíróságok a tényállásból helytálló következtetést vontak az I. rendű terhelt bűnösségére és cselekményét a büntető anyagi jog

szabályainak megfelelően minősítve, vele szemben az anyagi jogszabályoknak megfelelő büntetéseket szabtak ki.

[55] Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[56] 4. A Legfőbb Ügyészség BF.33/2024/2. számú átiratában a II. rendű terhelt meghatalmazott védőjének felülvizsgálati indítványát szintén részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[57] A felülvizsgálati indítvány azzal összefüggő okfejtése, amely a II. rendű terhelt által engedélyezett drifteléssel, illetve annak részéről történt leállításának elmulasztásával kapcsolatosak, az irányadó tényállással ellentétes megállapítások, mint ahogy az arra történt hivatkozás is, miszerint a nézők is szabályt sértettek a biztonsági zónába való bemenetelükkel. Így azok a felülvizsgálati indítvány elbírálása során törvényi tilalom folytán figyelmen kívül maradnak.

[58] Az ügyészi álláspont szerint az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a II. rendű terhelt több foglalkozási szabályt is megszegett és magatartásának következményeként, azzal okozati összefüggésben következett be elsőként a törvényi tényállás alapesetében rögzített közvetlen veszély. A tényállásból megállapíthatóan a II. rendű terhelt tevékenységének meghatározó szerepe volt a közvetlen veszély kialakulásában, a II. rendű terhelt magatartása, tevékenysége és mulasztása indította el azt az okfolyamatot, amely a közvetlen veszély, majd a minősített esetet képező eredmény bekövetkezéséhez vezetett és ehhez járult a többi terhelt magatartása.

[59] A bűncselekmény alanyi oldalát vizsgálva pedig az állapítható meg, hogy a II. rendű terheltnek a Biztonsági tervvel és Versenykiírási térképpel ellentétes, azokat többszörösen megszegő magatartása egyértelműen szándékos volt. Ugyanakkor már a bűncselekmény alapeseti eredményére, a közvetlen veszélyhelyzetre is csupán a gondatlansága terjedt ki luxuria formájában. Az I. rendű terhelt által okozott balesetre és annak eredményére pedig a II. rendű terheltnek úgyszintén csupán a gondatlansága terjedt ki, de arra már kizárólag negligencia formájában.

[60] Ekként – a Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint – a bíróságok a tényállásból helytálló következtetést vontak a II. rendű terhelt bűnösségére és cselekményét a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően minősítették, továbbá a kiszabott büntetés is törvényes.

[61] Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat II. rendű terhelt tekintetében is hatályában tartsa fenn.

[62] 5. A Legfőbb Ügyészség átiratára az I. rendű terhelt védője írásbeli észrevételt tett. Ebben kifejtette, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjának tarthatatlanságát felismerve állapította meg, hogy történhetett műszaki hiba, mert az ad csak magyarázatot arra, hogy a gépkocsi motorja az autó nyugalomba kerülése után is maximális fordulaton pörgött és csak az áramellátás teljes megszüntetésével lehetett leállítani. A másodfokú bíróság nem állapított meg tényállást abban a tekintetben, hogy a műszaki hiba hiányában a baleset bekövetkezett volna-e, illetve azt a kétszeri gázadás mennyiben befolyásolta. Ezzel műszaki szakkérdésben foglalt el álláspontot erre vonatkozó szakértői vélemény nélkül. A műszaki hibára vonatkozó egyértelmű megállapítás nélkül az sem dönthető el, hogy a terhelt valóban rosszul mérte-e fel a rendelkezésére álló helyet.

[63] Nem osztotta a védő azt az ügyészi álláspontot sem, miszerint a foglalkozási szabályok körének meghatározása ténykérdés. Nem tér ki rá a jogerős ítélet, hogy pontosan milyen szabályt sértett a levezető kör ellentétes irányba való elrendelése, ugyanakkor figyelmen kívül hagyja, hogy az I. rendű terhelt tekintetében a rá vonatkozó foglalkozási szabály éppen az volt, hogy a verseny teljes ideje alatt köteles volt követni a verseny



vezetőségének utasításait. Nem volt ugyanakkor olyan szabály, ami alapján – szemben a katona esetében a parancs megtagadásának feltételeivel – az I. rendű terhelt a rendezői utasítást megtagadhatta volna.

[64] **III.** I. rendű terhelt és védőjének, valamint II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[65] 1. A Kúria előrebocsátja: a II. rendű terhelt védője – a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással – az indítvány nyilvános ülésen való elbírálását kérte. E törvényhely szerint akkor bírálja el a Kúria nyilvános ülésen a felülvizsgálati indítványt, ha a tanács elnöke azt egyéb okból szükségesnek tartja. Ilyen okot azonban a Kúria nem észlelt és a védő sem jelölt meg; a kizárólag jogkérdéseket felvető indítványok a jogerős ítéleti tényállás alapján tanácsülésen is aggálytalanul elbírálhatók voltak. A védő indítványa alapján pedig nyilvános ülés kitűzése csak a terhelt terhére szóló indítvány esetén kötelező [Be. 660. § (2) bekezdés a) pont].

[66] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye. Ezért az indítvány elbírálása során elsődleges kérdés, hogy az indítvány törvényes felülvizsgálati okra hivatkozik-e, és ha igen, melyikre. Ennek azért is nagy jelentősége van, mert a Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése szerint a jogerős ügydöntő határozatot főszabályként csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül, továbbá a felülvizsgálat okához igazodnak a hozható határozatok is (Be. 662-663. §).

[67] A felülvizsgálat során megkerülhetetlen szabály, miszerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a Be. 659. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[68] 3.1. Az I. rendű terhelt és védője indítványuk okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontját és a Be. 608. § (1) bekezdését jelölték meg.

[69] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja négy alpontot, azaz négy különböző felülvizsgálati okot határoz meg, melyek közül az indítvány nem jelölte meg az általa hivatkozott okot. A támadott ítélet és az indítvány tartalma alapján azonban az következtethető ki, hogy az indítvány ténylegesen az aa) alpontban írt okon alapszik, azaz a bűnösségnek a büntető anyagi jog megsértésével való megállapítását kifogásolja.

[70] A Be. 608. § (1) bekezdése pedig nyolc különböző eljárási szabálysértést határoz meg [a)-h) pont], melyet az indítvány ugyancsak nem konkretizált. Ugyanakkor a hivatkozott törvényhely – az eljárási törvényben a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó részében – az ún. „abszolút eljárási szabálysértés” fogalmát határozza meg, ami a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján válik felülvizsgálati okká. Így – ugyancsak az indítvány tartalma alapján – az állapítható meg, hogy az ebben a részében a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt eljárási szabálysértést állítva, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati okra hivatkozik.

[71] Ugyanakkor a felülvizsgálati indítvány felülvizsgálati oknak való megfelelése nem a törvényi hivatkozás, hanem a tényleges tartalma alapján bírálendő el.

[72] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerint eljárási szabálysértés akkor valósul meg, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. Az eljárási

szabálysértés megállapítására azonban főszabályként csak az vezethet, ha a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) és a tényálláson kívüli indokolás áll egymással ellentétben (Kúria Bfv.III.868/2012/14.); például az ítélet a rendelkező része szerint bűnösséget állapít meg, indokolásában azonban a felmentés mellett érvel, illetve ennek fordítottja esetén. Amennyiben a rendelkező rész és az ítélet indokolásának tényállási része között van az ellentét – például az ítélet bűnösséget állapít meg, de a terheltnek a tényállásban leírt magatartásából a bűncselekmény törvény tényállási elemei hiányoznak, avagy az ítélet felmentő, de a tényállásból a bűncselekmény törvényi tényállási elemei és a felróhatóság alapjai kitűnnek – úgy a sérelem anyagi jogi és ekként bírálendő el. Ugyanez a helyzet akkor, ha az irányadó tényállás alapján a bűnösség kérdése nem dönthető el [Kúria Bfv.II.131/2020/6. (BH 2021.8.), Bfv.III.868/2012/13. (BH 2014.103.I.), korábban: BH 2013.55.II., BH 2010.141., BH 1998.110.].

[73] Jelen esetben az indítvány nem a jogerős ítélet rendelkező része és a tényálláson kívüli indokolása közötti ellentétet, hanem – ahogy azt IV. pontjának második bekezdésében maga is kifejezetten rögzítette – az elsőfokú és a másodfokú ítélet ténymegállapításai közötti ellentétet állított. Ez a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértésnek nem felel meg, az pedig, hogy az így kialakult jogerős ítéleti tényállás alapján a bűnösség megállapítása törvényes-e, anyagi jogi kifogás, ekként az indítvány ezen érvelése is – és így az indítvány egésze – kizárólag a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján bírálendő el.

[74] Összegezve tehát, az indítvány szerint a jogerős ítéletben az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása anyagi jogszabálysértő, mert a jogerős ítéleti tényállás alapján nem zárható ki a terheltten kívül álló okból keletkezett műszaki hiba lehetősége, ami miatt a felróhatóság – gondatlanság – hiányzik, illetve a terhelt nem szegett foglalkozási szabályt, amikor a szervezők utasításainak megfelelően részt vett a levezető körben és akkor sem, amikor annak során az általa vezetett gépkocsival driftelést végzett.

[75] 3.2. Az érvelés első irányával kapcsolatban a Kúria előrebocsátja: a másodfokú bíróság a határozatát főszabályként az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés]. Ugyanakkor a Be. 593. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát kiküszöböli és annak során – a törvényhely a)-c) pontjában foglaltak szerint – a tényállást kiegészítheti, helyesbítheti, illetve eltérő tényállást állapíthat meg.

[76] Ha pedig

- a másodfokú bíróság a tényállást helyesbíti, az azt jelenti, hogy az elsőfokú ítélet valamely ténymegállapítását megváltoztatja és akkor a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság által megállapított tény lép az elsőfokú bíróság ténymegállapításának helyébe,
- ha a másodfokú bíróság a tényállást kiegészíti, akkor új, az elsőfokú ítéletben nem szereplő tényt iktat be a tényállásba, így az elsőfokú bíróság által megállapított tény és a másodfokú bíróság által beiktatott új tény együttesen alkotják a jogerős ítéleti tényállást,
- ha pedig a másodfokú bíróság eltérő tényállást állapít meg, úgy az lép az elsőfokú bíróság által megállapított tények helyébe.

Mindennek eredményeképp alakul ki a jogerős ítéleti tényállás, ami ezekkel a kiegészítésekkel, illetve helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385.I.).

[77] Ehhez képest az elsőfokú és a másodfokú bíróság tényállása közötti ellentét fogalmilag kizárt, hiszen a másodfokú bíróság általi tényállás-változtatás után már csak a helyesbített, kiegészített vagy eltérő tényállás az egyetlen ítéleti tényállás. Így valójában legfeljebb az állhat elő, hogy a másodfokú bíróság – az elsőfokú bíróság által megállapított

tények érintetlenül hagyása mellett – olyan új tényekkel egészíti ki a tényállást, ami a korábbiakkal ellentétben áll. Ebben az esetben azonban nem az elsőfokú és a másodfokú bíróság által megállapított tényállás között jön létre ellentét, hanem a jogerős ítéleti tényálláson belül, ami arra alapítva vezethet felülvizsgálatra, ha az a bűnösség (vagy a minősítés) kérdésének elbírálását lehetetlenné teszi.

[78] Jelen esetben az indítvány éppen ezt állította; álláspontja szerint a másodfokú bíróság kifejezetten helyesnek találta és ekként érintetlenül hagyta az elsőfokú bíróság azon ténymegállapítását, miszerint a balesetet megelőzően a gépjárműnek műszaki hibája nem volt, ugyanakkor ítélete [31] bekezdésében olyan ténymegállapítást tett, miszerint a második gázadást követően előfordulhatott, hogy a gázbowden beakadt, azaz mégsem zárta ki a műszaki hiba lehetőségét. Ez az indítványban kifogásolt nyilvánvaló ellentét, hiszen valami – jelen esetben a műszaki hiba – nem lehet egyszerre kategorikusan kizárt és lehetségesen megtörtént is.

[79] Ez azonban a másodfokú ítéletben foglaltak téves értelmezésén nyugszik.

[80] Az elsőfokú bíróság ítélete [34] bekezdésében azt rögzítette, miszerint a terhelt által vezetett gépkocsi kapcsán olyan műszaki hiba, karbantartási hiányosság, esetleges egyéb rendellenesség nem volt feltárható, ami a versenyjármű tulajdonságait ismerő versenyző számára akár közvetlenül, akár közvetve okozati összefüggésbe hozható lett volna a baleset bekövetkeztével. Ítélete [40] bekezdésében pedig azt rögzítette, hogy a terhelt erőteljes gázadással kezdte meg az erőcsúsztatást, ezt követte a padkának ütközés és a gépkocsi kitérése. A gázadást követően történtek kapcsán a tényállás ugyancsak nem tartalmaz műszaki hibára vonatkozó ténymegállapítást.

[81] A másodfokú bíróság a fenti ténymegállapításokat érintetlenül hagyta, illetőleg a gázadást követően történtek kapcsán a tényállást nem egészítette ki. A tényállás megállapításának felülbírálatra körében, ennek indokolása során tért ki arra, hogy a (második) gázadást követően akár be is következhetett műszaki hiba, azonban az a büntetőjogi felelősségét már nem érintené.

[82] A másodfokú határozat ezt követő indokolása {másodfokú ítélet [32] bekezdés} teljes mértékben cáfolja a védő azon álláspontját, miszerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megváltoztatni kívánta volna, s a műszaki hiba lehetősége és annak a balesetben játszott szerepét illetően bizonytalan helyzetet teremtett. A másodfokú ítélet [31] bekezdésében írtak csak akként értelmezhetők, hogy a másodfokú bíróság azért nem változtatta meg a tényállást a műszaki hiba bekövetkeztének vagy annak lehetőségének a tényével a balesethez vezető gázadást megelőzően, mert helytállónak találta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint ilyen nem volt, míg a gázadást követően azért nem egészítette ki a tényállást azzal, mert azt a felelősség szempontjából irrelevánsnak találta. Ez utóbbi pedig – a büntetőjogi felelősség szempontjából releváns tények körének meghatározása – nyilvánvalóan jogkérdés.

[83] Ehhez képest egyértelmű, hogy a jogerős ítéleti tényállás a balesettel összefüggésben álló műszaki hiba bekövetkeztének lehetőségét kizárja. A Kúria pedig annak megállapítására szorítkozhat csak, hogy a balesethez vezető gázadást követően előállott műszaki hiba létre vagy nemlétre vonatkozó ténymegállapítás hiánya nem akadályozza a bűnösség kérdésében való állásfoglalásnak, mert – ahogy arra a másodfokú bíróság helyesen rámutatott – a terhelt terhére rótt elkövetési magatartás a (második) gázadást követően befejezetté vált; ez pedig azt jelenti, hogy a terhelt magatartása az addig kifejtettek alapján bírálendő el, az esetleges későbbi (például éppen a baleset eredményeképp előállott) hiba a büntetőjogi felelősség kapcsán közömbös, így arra vonatkozó ténymegállapítás sem szükséges.

[84] A jogerős ítéleti tényállás tehát egyértelműen azt rögzíti, hogy az eredmény bekövetkeztében műszaki hiba nem játszott szerepet. Ekként az arra vagy annak lehetőségére alapított bármilyen okfejtés a Be. 650. § (2) bekezdésébe ütközik és a Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálat során nem vehető figyelembe. Az I. rendű terhelt és védőjének indítványa tehát nem alapos abban a tekintetben, hogy az irányadó tényállás alapján nem állapítható meg a bíróság álláspontja a műszaki hiba tekintetében és ekként a bűnösség kérdése nem dönthető el, mint ahogy abban sem, miszerint a tényállás alapján a balesetben közreható műszaki hiba lehetősége nem zárható ki és ezért a terhelt felmentésének lenne helye.

[85] 3.3. Az indítványnak a foglalkozási szabályszegés hiányára vonatkozó érvelésével kapcsolatban a Kúria az alábbi álláspontra helyezkedett.

[86] Az indítvány szerint e tényállási elem azért nem állapítható meg, mert az I. rendű terhelt a szervezők utasítására vett részt a levezető körben, annak megtagadására nem volt lehetősége, az általa végzett driftelés pedig nem volt tilalmazott manőver annak során.

[87] Ezzel szemben az irányadó tényállás szerint a versenyzőkkel szemben hallgatólagos elvárás – s nem az indítványban írt versenyszervezői vagy sportbírói utasítás – volt, hogy a bűcsűkörben drifteléssel szórakoztassák a közönséget {elsőfokú ítélet [39] pont}. A védő – tényállással ellentétes – felvetésével szemben nem volt olyan, a „Versenykiírásban” rögzített szabályokkal szembehelyezkedő utasítás, amelynek az I. rendű terheltnek alá kellett volna vetnie magát. Utasítás hiányában a tényálláson kívüli, vagy azokkal ellentétes védői megállapítások nyilvánvalóan nem eshetnek a terhelt javára.

[88] A „hallgatólagos elvárás” pedig nem tekinthető olyan közvetlen parancsnak, ami a felelősséget a végrehajtóról az utasítást adóra hárítja, annak a Btk.-ban meghatározott jogalapja sincs. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelttel nem állt katonai függelmi viszonyban, ehhez képest a Btk. 130. §-ában meghatározott katonai büntethetőséget kizáró ok fel sem merülhet; annak hiányában pedig legfeljebb a Btk. 19. §-ának szabályai merülhetnének fel. A tényállásban azonban kényszert, fenyegetést megalapozó körülmény egyáltalán nem szerepel. Csupán utal arra a Kúria, hogy az irányadó tényállás szerint a levezető körben huszadik versenyautóként felvonuló, az I. rendű terhelt által vezetett jármű előtt tíz gépkocsi végzett driftelést, következésképp a résztvevők mintegy fele nem. Ehhez képest ténykérdés, hogy az nem volt kötelező, elháríthatatlan a résztvevők számára.

[89] Az irányadó tényállás szerint az eleve a versenyszabályokban előírt kötelező haladási iránnyal ellentétes irányban haladó – és ekként, ahogy azt a bíróság jogerős ítéletében is helyesen rögzítette, Versenykiírás 13.6. pontját kifejezetten sértő – a felvonulásról és az annak során többek által megvalósított balesetveszélyes manőverekről tudott a verseny főszervezője is, és azt kifejezetten engedélyezte. Ez az ő felelőségének ténybeli alapja, amiről az érdekében előterjesztett indítvány elbírálása során ad számot a Kúria. Mindez azonban nem mentesíti az I. rendű terheltet, akinek a szabályszegő magatartása hiányában a baleset – és annak eredménye – nem következett volna be.

[90] Az pedig nem lehet vitás, hogy az előírt kötelező haladási iránnyal szembeni haladás – ahogy azt a bíróság jogerős ítéletében rögzítette is – a „Biztonsági terv” és a „Versenykiírás” tételes szabályaival állt ellentétben. Mivel a nézőket védő biztonsági intézkedéseket a kötelező haladási irányra tekintettel határozták meg, ez a szabályszegés mind a veszélyhelyzet létrejöttével, mind annak eredményével ok-okozati összefüggésben áll.

[91] Szintén téves az indítvány azon álláspontja, miszerint az ügyben eljáró bíróságok tévesen értékelték a driftelést mint vezetéstechnikai fogalmat, s a bűcsűkörben nem ez volt tilalmazott, hanem csupán a „gumifüstölés”, ami a gépkocsi szándékos, látványcélú folyamatos körbeforgatása és amit az I. rendű terhelt nem is csinált.

[92] Ebben a körben elsőként arra kell utalni, hogy a versenykiírásban rögzített közlekedési előírások a megfelelő követési távolság megtartását, az egymástól való lemaradás, valamint az előzés, a gyorshajtas, a körök leírása, a gumimelegítés és a balesetveszélyes közlekedés tilalmát írta elő {elsőfokú ítélet [25] bekezdés}. A balesetveszélyes közlekedés tehát általában tilalmazott volt, így azt kellett megítélni, hogy az I. rendű terhelt (és mások) által végrehajtott driftelés a – versenyszabályokban tilalmazott – balesetveszélyes közlekedés körébe vonható-e.

[93] Az indítvány maga is azt tartalmazza, hogy a driftelés egy erőcsúsztatásos vezetési technika, amely arra irányul, hogy a vezető a kanyarvételt nem csupán kormányzással, hanem a tapadás csökkentésével, a gépkocsi hátsó részének irányba állításával hajtja végre. Közömbös, hogy ez a vezetési technika adott esetben – például havas útviszonyok között – akár a köznapis vezetés során is alkalmazott. Jelen esetben nyilvánvaló, hogy a terheltet nem az útviszonyok, vagy valamilyen más kényszerítő külső körülmény indította arra, hogy a kanyarodást ilyen módon hajtja végre, hanem kizárólag az elvárásnak való megfelelés igénye, és azt – a fordított haladási irány miatt nem védett területen tartózkodó – nézőkkel zsúfolt városi útvonalon valószínűsítette meg. Ezért azt ennek figyelembevételével kell megítélni.

[94] Az elsőfokú ítélet [102] bekezdéséből, valamint a másodfokú ítélet [32] bekezdéséből jól látható, hogy a bíróságok a driftelést nem a gumifüstöléssel, hanem a vezetési technikával azonosították. Az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértői vélemény alapján állapította meg, hogy az I. rendű terhelt részéről erőcsúsztatás történt, amelynek során vezetéstechnikai hibát valószínűsített meg a sebesség nem megfelelő megválasztása, illetve a helytelen kormányzási technika miatt. Részben ez a vezetéstechnikai hiba vezetett a balesethez, nem pedig a védő által feltételezett – azonban a tényállásban meg nem jelenített – műszaki hiba.

[95] A versenyen irányadó Versenykiírás 8. pontja szerint a felvezetés alatt az autók a megfelelő követési távolság megtartása mellett egymástól nem maradhattak le, az előzés, gyorshajtas, körök leírása, gumimelegítés, balesetveszélyes közlekedés tilos volt.

[96] Az I. rendű terhelt a jobbra ívelő visszafordító útkanyarulatban az óramutató járásával egyező kormányzással, majd erőteljes gázadással megkezdte az erőcsúsztatást, azonban rosszul mérte fel a rendelkezésére álló hely méretét. Ennek következtében a nem elegendő ideig alászedett kormány miatt viszonylag nagy tömegközépponti sebességgel a bal oldali hátsó kerekével a bal oldali kiemelt útszegélynek csúszott a gépkocsi, amely az ellenkormányzás ellenére az úttestről balra lehaladt, a kordon mögötti járdán álló nézők közé hajtott.

[97] Az I. rendű terhelt magatartása éppen azért ütközött a versenykiírásban foglalt balesetveszélyes közlekedés tilalmába, mert magában hordozta, hogy vezetéstechnikai hiba elkövetése esetén közvetlen veszélyhelyzet, illetve emberi életben és/vagy testi épségben bekövetkező sérelem jöjjön létre, e veszélyt pedig az előírt haladási iránnyal ellentétes irányú közeledés még fokozta is.

[98] I. rendű terhelt a verseny utolsó „levezető” körben gyorshajtással, ezen belül a sebesség helytelen megválasztása mellett megkísérelt tiltott erőcsúsztatással, ebből fakadó balesetveszélyes közlekedéssel szegte meg a Versenykiírás 8. pontjában foglaltakat, s a baleset ezzel (is) ok-okozati összefüggésben következett be.

[99] Az I. rendű terheltnek tudnia kellett, hogy az előírt haladási iránnyal ellentétes haladás és az adott helyszínen balesetveszélyes technika alkalmazása miatt veszélyhelyzet alakulhat ki, ami testi sérülést is eredményezhet. Magatartásának az eredménnyel (a veszélyhelyzettel és a testi sérülésekkel) fennálló okozati viszonyát más személy szabályszegő magatartása nem szakította meg, hanem éppen hogy lehetővé tette azt, így azok közreható okként szerepelnek. Ezért a bíróság jogerős ítéletében helyesen rótta fel a

cselekmény alapeseti és a minősítő körülményt megalapozó eredményét is az I. rendű terhelt terhére tudatos gondatlanság (luxuria) formájában (Btk. 8. § első fordulat).

[100] 3.4. A bíróság tehát jogerős ítéletében I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a törvénynek megfelelően állapította meg.

[101] 4.1. A II. rendű terhelt védője indítványa törvényi alapjaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és b) pont első fordulat ba) alpontját jelölte meg.

[102] A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont alapján akkor terjeszthető elő felülvizsgálati indítvány, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ugyancsak a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján pedig akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[103] A két felülvizsgálati ok jogi természete tehát merőben eltérő. Az előbbi esetben az indítványozó azt sérelmezi, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása törvénysértő, mert a terhelt tényállásban foglalt magatartása nem meríti ki maradéktalanul (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállás alapulvételével – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében történt a terhelt elítélése, és ahelyett a terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének lett volna helye. Az utóbbi írt felülvizsgálati okon alapuló indítvány ellenben nem támadja a bűnösség megállapítását és nem célozza a terhelt felmentését vagy az eljárás megszüntetését, hanem a bűncselekmény téves minősítését vagy más, kötelező büntetés-kiszabási szabály megsértését sérelmezi és annak kiküszöbölésével a törvénysértő joghátrány megváltoztatására irányul. A két felülvizsgálati ok tehát ugyanazon érvek alapján egyidejűleg – ugyanazon cselekmény kapcsán – fogalmilag nem is valósulhat meg, azok egyidejűleg legfeljebb alternatív indítványként értelmezhetők.

[104] A II. rendű terhelt védője indítványában külön rögzítette, hogy a II. rendű terhelt esetében a bűncselekmény alapesete sem valósult meg (indítvány 4. oldal ötödik bekezdés), ugyanakkor ezt követően okfejtést rögzített a minősítő körülmény felróhatóságával szemben is, és azt indítványa záró részében a minősítés megváltoztatása és a büntetés enyhítése iránti igénnyel is összekapcsolta. Erre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében elsőként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt okból, majd annak eredménytelensége nyomán a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt okból is felülvizsgálta.

[105] 4.2. Ennek során elsőként arra kell utalni, hogy az irányadó tényállás szerint a megrendezett verseny igazgatója és szervezője II. rendű terhelt volt. A Biztonsági terv és a Versenykiírás követelményeket támasztott a verseny körülményeivel, illetve a versenyzőkkel szemben és azokért – mások kötelezettsége esetén azok betartatásáért – elsődlegesen a versenyigazgatót tette felelőssé {elsőfokú ítélet [30]-[31] bekezdés}. A versenyigazgatónak tehát kötelezettsége lett volna a szabálytalanságok megakadályozása, akár az azt végzők kizárására és a verseny felfüggesztésére is jogosítványa volt {elsőfokú ítélet [25], [27] és [31] bekezdés}.

[106] A kérdés tehát valójában az, hogy az előírt haladási iránnyal ellentétes közlekedésről és a versenyzők által korántsem elszigetelten végzett balesetveszélyes tevékenységről tudomása volt-e; ha ugyanis igen és azt nem akadályozta meg, úgy nem vitásan tételes kötelezettségét szegte meg. A terhelt tudattartamára vonatkozó ténymegállapítás tudati tény, ami az irányadó tényállás része és így a felülvizsgálatban a Kúriát köti [Kúria Bfv.I.1003/2023/7. (BH 2024.102.II.), korábban: BH 2011.3.II.]. Jelen esetben a jogerős ítéleti tényállás rögzítette,

hogy azokról a terheltnek tudomása volt {elsőfokú ítélet [32] bekezdés} és abból kitűnnek a tudati tény megállapításának ténybeli alapjai is, így a korábbi éveknek a II. rendű terhelt által ismert (jogellenes) gyakorlata és a közönség hallgatólagos elvárására vonatkozó tudomása is. Az indítvány ezzel ellentétes állítása a Be. 650. § (2) bekezdésébe ütközik, az az elbírálás során a Be. 659. § (1) bekezdése szerint nem vehető figyelembe.

[107] Ekként a haladási irány megváltoztatásának és a driftelésnek engedélyezésével a II. rendű terhelt megszegte a Versenykiírás 13.6. pontja szerinti haladási irányra vonatkozó szabályát, a Versenykiírás 8. pontjában, valamint a Biztosítási terv 20. pontjában írtakat, melyekre tekintettel a szabálytalanság észlelése esetén a verseny felfüggesztésének a kötelezettsége terhelte. Ezen magatartásával ok-okozati összefüggésben következett be a fenti baleset.

[108] A védői érveléssel ellentétben a II. rendű terhelt több foglalkozási szabályt is megszegett, és magatartásának következményeként, azzal okozati összefüggésben következett be elsőként a törvényi tényállás alapesetében rögzített közvetlen veszély. A verseny irányának megfordításával ugyanis az addig biztonságos helyen tartózkodó nézők veszélyes helyre, a bukótérbe kerültek, s a versenyautóknak a Biztosítási tervvel ellentétes irányú elindítása valóban még csak absztrakt veszélyhelyzetet eredményezett, ami az általa engedélyezett driftelések során megvalósult vezetéstechnikai hiba folytán közvetlenné vált. Nem vitatható, hogy a II. rendű terhelt szabályoknak megfelelő magatartása – a haladási irány visszafordítása, illetve a driftelés megtiltása esetén – a cselekmény eredménye nem következett volna be. A II. rendű terhelt tevékenységének tehát meghatározó szerepe volt a közvetlen veszély kialakulásában, bár ahhoz hozzájárult a pályabíróként tevékenykedő további terheltek mulasztása, majd az I. rendű terhelt versenyszabályokkal is ellentétes és a vezetéstechnikai hibát is megvalósító magatartása. A tényállás alapján az is megállapítható, hogy a II. rendű terhelt magatartása, tevékenysége és mulasztása indította el azt az okfolyamatot, amely az I. rendű terhelt magatartása folytán közvetlen veszély, majd a minősített esetet képező eredmény bekövetkezéséhez vezetett és ahhoz járult a többi terhelt magatartása.

[109] Az irányadó tényállás szerint tehát a II. rendű terhelt a tevékenységére vonatkozó foglalkozási szabályt segezt, amivel a baleset oksági összefüggésben állt. A bűncselekmény alanyi oldalát vizsgálva megállapítható, hogy a II. rendű terhelt Biztonsági tervvel és Versenykiírással ellentétes, azokat többszörösen megszegő magatartása szándékos volt, ugyanakkor a bűncselekmény alapeseti eredményére, a közvetlen veszélyhelyzetre tudatos gondatlansága (luxuria) terjedt ki, mert könnyelműen bízott abban, hogy az előírttal ellentétes haladás és az annak során végzett driftelés nem fog veszélyhelyzetet teremteni.

[110] 4.3. Ezt követően vizsgálta a Kúria – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján – a minősítés és a kiszabott büntetés törvényességét. Az indítvány szerint a terhelt felelőssége a minősítő körülmény miatt azért nem állapítható meg, mert azt kizárólag az I. rendű terhelt magatartása eredményezte és arra a II. rendű terheltnek még a hanyag gondatlansága sem terjed ki.

[111] Ez akkor lenne így, ha a II. rendű terheltnek nem lett volna jogi kötelezettsége az I. rendű terhelt tényállásban írt cselekvőségének megakadályozása. Az irányadó tényállás szerint azonban ilyen kötelezettség terhelte, annak eszközei is a rendelkezésére álltak, azonban ezek tudatos negligálásával a balesethez vezető okfolyamatot elindító magatartás kifejezett engedélyezését választotta. Ehhez képest tudatában fel kellett volna merülnie, hogy a veszély balesethez, a baleset pedig testi sérüléshez vezethet, amit kötelessége lett volna megakadályozni vagy legalábbis intézkedéseket tenni annak érdekében. Ha pedig ezt nem látta előre, akkor az a tőle elvárható körütekintés elmulasztására vezethető vissza, ami a

bekövetkezett eredményért való hanyag gondatlanságát (negligencia) megalapozza (Btk. 8. § második fordulat).

[112] Ekként tehát a bíróság jogerős ítéletében a II. rendű terhelt cselekményét törvényesen minősítette a Btk. 165. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja szerint. Téves minősítés hiányában a kiszabott büntetés neme és/vagy mértéke csak akkor lenne támadható, ha az a Btk. valamely más, a büntetés kiszabására vonatkozó, kötelező, nem a bíró mérlegelésére bízott szabályát sértené [Bfv.III.1559/2018/10. (BH 2020.9.)], ezt azonban az indítvány sem állította.

[113] 4.4. A fentiekből következően a bíróság jogerős ítéletében helytálló következtetést vont le a II. rendű terhelt bűnösségére és cselekményét a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően minősítette, a vele szemben kiszabott büntetés pedig törvényes.

[114] 5. A Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, aminek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványoknak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján I. rendű és II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[115] **IV.** A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[116] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; a (7) bekezdés szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. október 3.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró